

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A LA SEGURETAT (PREVENCIÓ I SEGURETAT)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 17 de juliol de 2022, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Circulava amb la seva motocicleta pel carrer del Mossèn Amadeu Ollé, quan va avançar per l'esquerra un cotxe patrulla de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB), que estava aturat esperant que altre vehicle que tenia al davant estacionés a la seva dreta.
- Després de l'avançament, va continuar circulant per aquell carrer fins al final, quan va girar a la dreta pel carrer de la Constitució. Per fer aquella maniobra, inevitablement va haver de passar pel carril bus, del qual va sortir d'immediat per situar-se al carril de l'esquerra, darrere d'un vehicle aturat perquè el semàfor estava en vermell. Quan el senyal semafòric va canviar de color, el primer cotxe no va continuar, i l'altre, que era darrere seu, li va fer senyals acústics per tal que avancés.
- Quan va girar a l'esquerra pel carrer d'Olzinelles, la patrulla la va aturar, i un dels agents li va demanar la documentació. Quan va intentar raonar el motiu pel qual es va avançar, l'agent la va increpar i, amb to de supèrbia, la va amenaçar de posar-li més denúncies.
- L'actuació va finalitzar amb tres sancions, que ja ha pagat, però denuncia el tracte injust i degradant de l'agent, que entén que no estava complint amb la seva missió de garantir la seguretat ciutadana, i que li va generar inseguretat per la infracció que va cometre: la d'avançar un vehicle aturat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 3 d'agost de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 13 d'octubre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

La Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI) de la GUB va iniciar un tràmit d'informació reservada, tenint en compte les dades de les quals es disposa i la informació facilitada per l'agent.

A l'aplicació de denúncies, n'hi consten tres de trànsit contra la promotora de la queixa.

En l'aplicació d'incidències de serveis de la GUB no consta registrat aquest servei el dia, l'hora i el lloc que manifesta la interessada.

Es van analitzar els informes explicatius dels agents que hi van intervenir, i es va contactar telefònicament amb la interessada per tal que donés la seva versió dels fets i aportés noves dades a la queixa.

El 8 de setembre de 2022, es va contactar telefònicament amb la promotora de la queixa, i va reconèixer que en el moment en el qual la patrulla la va aturar la seva actitud va ser poc col·laboradora, i no va poder aportar proves sobre els aspectes que denuncia. A més, va afegir que els agents no la van insultar en cap moment.

Els agents van observar les infraccions de trànsit comeses per la interessada, i van exercir les funcions que tenen encomanades en matèria de vigilància del trànsit i correcció d'infraccions.

Les denúncies van ser formulades pels agents de l'autoritat, amb valor probatori excepte prova en contra. S'atorga el principi de veracitat dels fets recollits a les actes i les denúncies que formalitzen. L'agent que va formular les denúncies no era el que presumptament va dispensar el tracte irrespectuós denunciat.

No s'ha pogut comprovar cap actuació irregular dels policies que van intervenir en l'actuació objecte de queixa. Per aquest motiu, la UDAI proposa l'arxivament de la informació reservada.

CONSIDERACIONS

La ciutadana denunciava una actitud policial presumptament irrespectuosa i amb un resultat punitiu, *a priori* desproporcionat.

La UDAI va realitzar una informació reservada a fi d'aclarir les circumstàncies de l'actuació dels agents. Precisament, un dels objectius d'aquesta Unitat és el de contribuir a la prevenció i la detecció de conductes contràries a l'ètica policial.

Per resoldre la denúncia de la ciutadana, la UDAI ha tingut en compte la versió dels agents que hi va intervenir, així com la versió de la interessada, i ha resultat arxivar la informació reservada perquè no s'han aportat proves que desvirtuïn la versió dels agents.

Creiem necessari destacar que, amb motiu d'expedients anteriors de queixa, la Sindicatura ha constatat la dificultat per conèixer les circumstàncies que envolten els fets denunciats quan hi ha versions contradictòries. **La immediatesa de les actuacions policials fa difícil aportar proves que permetin acreditar els fets** i, davant la manca d'elements probatoris, el consistori acostuma a donar credibilitat a la declaració de l'agent policial i a concloure que no es pot provar el tracte denunciat.

Tot això es fa sense tenir en compte la possibilitat que els agents narrin els esdeveniments amb la càrrega de subjectivitat pròpia de qui pot ser part perjudicada. Recordem que la presumpció de veracitat de l'agent únicament s'aplica sobre els fets objecte de denúncia.

En aquest sentit, la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, determina **la presumpció de veracitat de les persones funcionàries que tenen reconeguda la condició d'autoritat respecte dels documents que formalitzen**, sempre que els documents observin els requisits legals, i recullin els fets constatats (art. 77.5).

Ateses les dificultats probatòries de la ciutadania, la Sindicatura ha recomanat a l'Ajuntament diverses vegades la **necessitat de dotar els i les agents de la GUB amb càmeres unipersonals en els uniformes per poder enregistrar les actuacions** i que les gravacions puguin servir de prova en actuacions controvertides.

Mentre no es doti tots els efectius policials amb dispositius de gravació, es considera del tot necessari incidir en el fet que **tothom espera de la policia una actitud amable, empàtica i respectuosa que faci possible la proximitat en el tracte i que generi confiança**, tal com determina el Codi d'ètica de la policia de Catalunya. En la mateixa línia, la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, imposa l'obligació d'observar, en tot moment, un tracte correcte i atent amb la ciutadania (art. 10.2).

Quant a les denúncies formulades contra la interessada, aquesta institució desconeix quines han estat les conductes infractores que les han motivat. Ara bé, considera que en una intervenció de la qual resultin tres denúncies pot ser desproporcionada.

Per aquest motiu, considerem necessari referir-nos al fet que **un dels principis jurídics que regeix el procediment administratiu sancionador és el principi de proporcionalitat**. La Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic, recull aquest principi en els termes següents:

Article 29:

3. En la determinació normativa del règim sancionador, així com en la imposició de sancions per part de les administracions públiques, s'ha d'observar la deguda idoneïtat i necessitat de la sanció que s'ha d'imposar i la seva adequació a la gravetat del fet constitutiu de la infracció.
5. Quan de la comissió d'una infracció derivi necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'ha d'imposar únicament la sanció corresponent a la infracció més greu comesa.
6. És sancionable, com a infracció continuada, la realització d'una pluralitat d'accions o omissions que infringeixin el mateix precepte administratiu o preceptes administratius semblants, en execució d'un pla preconcebut o aprofitant una ocasió idèntica.

Per tant, caldrà que en l'exercici de la potestat de denúncia dels agents, es tinguin presents aquestes regles, entre d'altres, a fi d'evitar que l'activitat sancionadora sigui desproporcionada.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes

aplicables, conclou que, en aquest cas, **no es pot provar que l'actuació de l'Àrea de Prevenció i Seguretat no hagi estat ajustada a dret pel que fa al tracte que l'agent policial va dispensar a la ciutadana.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que continuï incrementant el nombre de dispositius de gravació personal, a fi de dimensionar-los a la realitat de la plantilla policial, per tal que puguin constituir elements probatoris de les circumstàncies de la seva actuació.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que en la seva activitat de denúncia tingui presents els principis jurídics que regeixen el procediment sancionador.
- **Recordar a l'Àrea de Prevenció i Seguretat** que els agents policials tenen l'obligació de donar, en tot moment, un tracte correcte i atent a la ciutadania.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.